

บทที่ 2

ทฤษฎีและแนวคิดในการวิเคราะห์

งบการเงินของธุรกิจใด ๆ เป็นการสรุปถึงผลการดำเนินการและฐานะการเงินของธุรกิจนั้นในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ การวิเคราะห์และแปลความหมายของงบการเงินดังกล่าว ช่วยให้ผู้บริหารสามารถพิจารณาถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของธุรกิจ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดเป้าหมายหรือแผนการดำเนินงานในอนาคต ดังนั้นการวิเคราะห์งบการเงิน² จึงหมายถึง การค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะและผลการดำเนินงานของกิจการจากงบการเงินของกิจการที่สนใจ พร้อมทั้งนำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาประกอบการวางแผน ควบคุม และตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ

ขั้นตอนในการวิเคราะห์งบการเงิน

- 1) กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์
 - 2) รวบรวมข้อมูล ที่มีความหมายในการตัดสินใจ ซึ่งข้อมูลนี้เป็นได้ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ
 - 3) จัดวางข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบเดียวกัน เพื่อง่ายต่อการวิเคราะห์เปรียบเทียบ เช่น ในรูปงบกำไรขาดทุน งบดุล
 - 4) เลือกเครื่องมือที่จะใช้วิเคราะห์ให้เหมาะสม ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เครื่องมือเหล่านี้ได้แก่ วิธีส่วนตามแนวดิ่ง วิธีอัตราร้อยละของแนวโน้ม อัตราส่วนทางการเงิน งบกระแสเงินสด
 - 5) แปลความหมายและประเมินผลที่ได้จากการวิเคราะห์ โดยพิจารณาส่วนที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แต่แรก
 - 6) จัดทำรายงานการวิเคราะห์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและนำไปใช้ประโยชน์
- หลังจากได้ทราบความหมายและขั้นตอนคร่าว ๆ ในการวิเคราะห์งบการเงินแล้ว ขอเสนอทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

² จินดา ชันทอง ,รศ. การวิเคราะห์งบการเงิน 2540 : หน้า 1-4

ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ผู้ศึกษาเลือกใช้ในการวิเคราะห์ห้บการเงินของเขตโทรศัพท์ภาคเหนือ มีดังนี้

1. การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบ เป็นการนำข้อมูลที่ได้จัดทำให้อยู่ในรูปแบบเดียวกันในหลายช่วงเวลา เพื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบหาสาเหตุของความเหมือนหรือความแตกต่างของข้อมูล การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบนี้ แยกเป็น 2 วิธี คือ

1.1 การวิเคราะห์โดยวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่ง³ (Common - Size) เป็นการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลหรือโครงสร้าง ของส่วนประกอบในงบการเงินแต่ละรายการว่าเป็นอัตราร้อยละเท่าใดของยอดรวม หรืออีกนัยหนึ่งเป็นการลดตัวเลขของแต่ละรายการที่ปรากฏในงบดุลและงบกำไรขาดทุน ให้เป็นอัตราร้อยละของสินทรัพย์รวม หรือเป็นอัตราร้อยละของหนี้สินและทุนรวม หรือเป็นอัตราร้อยละต่อยอดขายสุทธิ หากมีการเปรียบเทียบมากกว่า 1 ปี จะช่วยให้ ผู้วิเคราะห์ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างของงบนั้น ๆ ของบริษัทนั้น และถ้าเปรียบเทียบระหว่างบริษัทหรือกับคู่แข่ง ก็จะทราบลักษณะการลงทุน การจัดหาทุน และความสามรถในการหากำไรของบริษัทคู่แข่ง วิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งนี้นำมาใช้ในการวิเคราะห์งบดุลและงบกำไรขาดทุนได้ดังนี้

1.1.1 ย่อส่วนตามแนวดิ่งจากงบดุล เป็นการวิเคราะห์โครงสร้างของงบดุลทั้งบโดยวิเคราะห์ทีละด้าน เริ่มด้วยด้านสินทรัพย์ เทียบสินทรัพย์รวมเท่ากับร้อยละแล้วเทียบส่วนประกอบของสินทรัพย์รวม ให้เป็นอัตราร้อยละของสินทรัพย์รวม จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ทางด้านหนี้สินและทุน โดยเทียบหนี้สินและทุนเท่ากับร้อยละเช่นกัน แล้วจึงเทียบส่วนประกอบแต่ละรายการ ให้เป็นอัตราร้อยละของหนี้สินและทุน การวิเคราะห์วิธีนี้อาจทำเพียงการคำนวณ หรือทำแผนภูมิประกอบจะทำให้เห็นภาพได้ชัดเจนขึ้น ตัวอย่างการวิเคราะห์ เช่น

$$\text{รายการลูกหนี้การค้า} = \frac{\text{ลูกหนี้การค้า}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100$$

$$\text{รายการเจ้าหนี้การค้า} = \frac{\text{เจ้าหนี้การค้า}}{\text{หนี้สินและทุน}} \times 100$$

³ เพชร ภูมิทรัพย์,ศ. วิเคราะห์งบการเงิน 2538 : หน้า 65-86

1.1.2 ย่อส่วนตามแนวดิ่งจากงบกำไรขาดทุน เป็นการย่อส่วนโครงสร้าง หรือส่วนประกอบในงบกำไรขาดทุนที่เป็นจำนวนเงินให้เป็นอัตราร้อยละของยอดขายสุทธิในปีที่ต้องการวิเคราะห์ ตัวอย่างการวิเคราะห์ เช่น

$$\text{รายการต้นทุนขาย} = \frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{ยอดขายสุทธิ}} \times 100$$

$$\text{รายการค่าใช้จ่ายดำเนินงาน} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน}}{\text{ยอดขายสุทธิ}} \times 100$$

$$\text{รายการกำไรสุทธิ} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ยอดขายสุทธิ}} \times 100$$

การวิเคราะห์อาจทำได้โดยการคำนวณ หรือทำแผนภูมิประกอบ ได้เช่นเดียวกับวิธีแรก

1.2 การวิเคราะห์โดยวิธีอัตราร้อยละของแนวโน้ม⁴ (Trend Percentage Analysis) เป็นการดูแนวโน้มหรือทิศทางของรายการต่าง ๆ ที่ปรากฏในงบการเงิน การวิเคราะห์ลักษณะนี้ ต้องใช้งบการเงินของช่วงเวลาหลายปีต่อเนื่องกัน ส่วนจะเอาปีใดเป็นฐานนั้น ขึ้นอยู่กับวิธีการวิเคราะห์ ตัวเลขที่ได้จะชี้ให้เห็นว่ารายการนั้น ๆ มีแนวโน้มสูงขึ้น ยังคงอยู่ในลักษณะเดิมไม่เปลี่ยนแปลง หรือมีแนวโน้มลดลง และผลจากการวิเคราะห์นี้ผู้วิเคราะห์สามารถสรุปเป็นข้อคิดเห็นของตนเอง ว่าแนวโน้มทางการเงินและการดำเนินงานของธุรกิจนี้น่าพอใจหรือไม่ การวิเคราะห์ด้วยอัตราร้อยละของแนวโน้มตั้งแต่ 2 รายการ ภายในช่วงเวลาเดียวกัน จะบอกให้ทราบถึงแนวโน้มของอัตราส่วนอย่างคร่าว ๆ ของช่วงเวลานั้น การศึกษาแนวโน้มต้องอาศัยข้อมูลทางการเงินต่อเนื่องกันเป็นเวลาหลาย ๆ ปี เพื่อแนวโน้มที่ได้จะได้ ชัดเจนและตีความง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังใช้ประโยชน์ในการพยากรณ์เหตุการณ์ในอนาคตได้ด้วย การวิเคราะห์แนวโน้ม มี 2 ลักษณะ คือ

1.2.1 วิเคราะห์แนวโน้มจากข้อมูลเดิม เป็นการศึกษาแนวโน้มจากข้อมูลที่ได้มาโดยตรง เช่น จำนวนเงินมีหน่วยเป็นบาท น้ำหนักมีหน่วยเป็นกิโลกรัม เป็นต้น ข้อมูลเป็นรายปี รายเดือนหรือช่วงฤดูกาลแล้วแต่ต้องการดูแนวโน้ม แล้วนำมาดูแนวโน้มว่ามีทิศทางสูงขึ้นหรือต่ำลง และการมีแนวโน้มอย่างนั้นเป็นผลดีหรือผลเสียอย่างไร

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 87 – 100

1.2.2 วิเคราะห์อัตราร้อยละของแนวโน้ม แบ่งการวิเคราะห์ออกได้เป็น 2 วิธี คือ

1.2.2.1 อัตราร้อยละของปีฐานเคลื่อนที่ (Progressive year horizontal trend Analysis) คำนวณเป็นอัตราร้อยละของการเพิ่มหรือลดของรายการนั้น ๆ ในแต่ละช่วงเวลาที่ผ่านมา คำนวณได้ดังนี้

$$\text{ร้อยละที่เปลี่ยน}^5 = \frac{\text{ข้อมูลปีปัจจุบัน} - \text{ข้อมูลปีฐาน}}{\text{ข้อมูลปีฐาน}} \times 100$$

ลักษณะการวิเคราะห์จะเปรียบเทียบข้อมูล 2 งวดเวลาที่อยู่ต่อเนื่องกัน เช่น สมมติมีข้อมูล 5 งวดเวลา การวิเคราะห์เริ่มจากเปรียบเทียบระหว่างงวดที่ 1 กับงวดที่ 2 ต่อไปเปรียบเทียบระหว่างงวดที่ 2 กับงวดที่ 3 แล้วเปรียบเทียบข้อมูลงวดที่ 3 กับงวดที่ 4 เช่นนี้ไปเรื่อย จึงเรียกว่า เป็นอัตราร้อยละของปีฐานเคลื่อนที่

1.2.2.2 อัตราร้อยละของปีฐาน (Simple base year horizontal trend Analysis) ตามวิธีนี้จะใช้ปีใดปีหนึ่งเป็นปีฐานเพียงปีเดียว เทียบรายการต่าง ๆ ในงบการเงินของปีฐานให้เป็นร้อยละ แล้วนำข้อมูลรายการเดียวกันของปีอื่น ๆ ทุกปี เทียบกลับมาสู่ปีฐาน เดิมตลอดช่วงเวลาที่ต้องการวิเคราะห์ จะได้แนวโน้มอีกรูปแบบหนึ่ง วิธีนี้อาจเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า การย่อส่วนตามแนวราบ ซึ่งเกือบคล้ายกับวิธีย่อส่วนตามแนวตั้ง เพียงแต่วางลักษณะข้อมูลไปคนละทิศและมีความหมายที่แตกต่างกัน และอัตราร้อยละของปีฐานนี้เป็นการแสดงให้เห็นแนวโน้มในลักษณะเดียวกัน เป็นการย่อส่วนจากการวิเคราะห์แนวโน้มจากข้อมูลเดิม คือเปรียบเทียบให้เป็นอัตราร้อยละทำให้เห็นข้อแตกต่างที่ชัดเจนเข้าใจง่าย และเป็นการแสดงยอดสูงสุดต่ำสุดให้เห็นได้ทันที ในการวิเคราะห์ด้วยวิธีนี้ ผู้วิเคราะห์ต้องพึงระวังว่าปีฐานที่ใช้เป็นปีปกติหรือไม่ และพิจารณาความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับตัวเลขและรายการ ว่ารายการใดมีความสำคัญมากกว่ากัน ระหว่างอัตราร้อยละที่มากกว่า หรือยอดเงินที่มากกว่า

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาเลือกใช้วิธีอัตราร้อยละของปีฐานเคลื่อนที่ ด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ

1. เป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุดเพราะเป็นการมองถึงการเคลื่อนไหวที่มีความสัมพันธ์ไปจากปีฐานเป็นปีต่อปีมากกว่าที่จะมองขนาดของการเคลื่อนไหวในปีใดปีหนึ่ง⁶

⁵ จินดา ชันทอง, รศ. การวิเคราะห์งบการเงิน 2540 : หน้า 5-13

⁶ ธงชัย สันติวงษ์ และ ชัยยศ สันติวงษ์ การวิเคราะห์งบการเงิน 2537 : หน้า 63-64

2. การเปลี่ยนปีฐานทุก ๆ ปีอาจทำให้เห็นการเจริญเติบโตที่ช้ากว่าเพราะลักษณะข้อมูลอยู่ในเวลาใกล้เคียงกันการหาความสัมพันธ์จะดีกว่า⁷

2. การวิเคราะห์โดยวิธีอัตราส่วนทางการเงิน⁸ (Financial Ratios) เป็นการนำตัวเลขข้อมูลทางการเงินที่ต้องการพิจารณา มาคำนวณเปรียบเทียบ ผลที่ได้จะมีประโยชน์สำหรับการวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการในเวลาที่แตกต่างกันของธุรกิจเดียวกัน และในเวลาเดียวกันสำหรับธุรกิจที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกัน การเปรียบเทียบจึงทำได้ 2 แบบ คือ เปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจเดียวกันแต่ในระยะเวลาต่างกัน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต และวิธีการเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงินของกิจการหนึ่งกับกิจการอื่นในอุตสาหกรรมเดียวกัน ในช่วงเวลาเดียวกัน วิธีอัตราส่วนทางการเงินจึงเป็นการทำข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่เป็นมาตรฐานเดียวกันเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ทางการเงินแก่ผู้สนใจ

ประเภทของอัตราส่วนทางการเงิน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

2.1 อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratios) เป็นอัตราส่วนกลุ่มที่แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นของกิจการ โดยพิจารณาจากเงินสดและสินทรัพย์ใกล้เคียงเงินสดที่กิจการมีอยู่ในขณะใดขณะหนึ่งว่าเพียงพอที่จะจ่ายภาระผูกพันระยะสั้น คือหนี้สินหมุนเวียนต่าง ๆ หรือไม่ อย่างไร อัตราส่วนที่แสดงสภาพคล่อง ประกอบด้วย

$$1) \text{ อัตราส่วนหมุนเวียน (Current Ratio) = } \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

2) อัตราส่วนหมุนเวียนเร็ว (Acid Test Ratio หรือ Quick Ratio) เนื่องจากสินทรัพย์หมุนเวียนบางรายการ ไม่ได้มีความสามารถในการเปลี่ยนเป็นเงินสดได้คล่องตัว เช่น สินค้าคงเหลือ ดังนั้นถ้าต้องการวัดความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นของกิจการได้ชัดเจนขึ้นก็ควรพิจารณาสินทรัพย์หมุนเวียนที่สามารถเปลี่ยนตัวเองเป็นเงินสดได้เร็ว ปกติได้แก่เงินสด หลักทรัพย์ที่เปลี่ยนมือง่าย และถูกหนี้ยว่ามีมากน้อยเพียงใดเมื่อเปรียบเทียบกับหนี้สินที่ต้องชำระคืนในระยะสั้น

⁷ จินดา ชันทอง, รศ. การวิเคราะห์งบการเงิน 2540 : หน้า 5-16 และ 5-17

⁸ สุมาลี จิระมิตร การบริหารการเงิน เล่ม 2 หน้า 42 - 51

$$\text{อัตราส่วนหมุนเวียนเร็ว} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงเหลือ}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

$$\text{หรือ} = \frac{\text{เงินสด} + \text{หลักทรัพย์เปลี่ยนมือง่าย} + \text{ลูกหนี้การค้า}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

2.2 อัตราส่วนแสดงสมรรถภาพในการดำเนินงาน หรือความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ (Activity Ratios หรือ Efficiency Ratios) เป็นกลุ่มของอัตราส่วนที่ใช้วัดประสิทธิภาพในการบริหารทรัพยากร คือทรัพย์สินของกิจการเพื่อก่อให้เกิดรายได้ อัตราส่วนที่สำคัญ ประกอบไปด้วย

$$1) \text{ อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้ (Account Receivable Turnover)} = \frac{\text{ค่าขายเชื่อ}}{\text{ลูกหนี้เฉลี่ย}}$$

เพื่อให้เป็นที่เข้าใจได้ง่ายและสะดวกต่อการวัดความสามารถในการบริหารลูกหนี้ จากอัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ข้างต้น นำมาคำนวณระยะเวลาเฉลี่ยในการเรียกเก็บเงินจากลูกหนี้ได้ดังนี้

$$\text{ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บเงินจากลูกหนี้} = \frac{\text{จำนวนวันในงวดบัญชี}}{\text{อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้}}$$

2) อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (Inventory Turnover) การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารสินค้าคงเหลือ ทำได้จากการหมุนเวียนของเงินที่ลงทุนในรูปสินค้าคงเหลือ ว่าสามารถหมุนเวียนได้กี่รอบ ก่อให้เกิดการขายได้กี่เท่าของเงินที่ได้ลงทุนไป

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ} = \frac{\text{ต้นทุนสินค้าขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือ}}$$

$$\text{หรือ} = \frac{\text{ค่าขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือ}}$$

ถ้าต้องการพิจารณาว่าโดยเฉลี่ยแล้ว ใน 1 รอบของการหมุนเวียนของ สินค้าใช้เวลากี่วัน คำนวณได้ดังนี้

$$\text{ระยะเวลาในการเก็บสินค้าคงเหลือไว้โดยเฉลี่ย} = \frac{\text{จำนวนวันในงวดบัญชี}}{\text{อัตราการหมุนของสินค้าคงเหลือ}}$$

3) อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ประจำ (Fixed Asset Turnover) เป็นอัตราส่วนที่ช่วยพิจารณาประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ประจำ

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ประจำ} = \frac{\text{ค่าขาย}}{\text{สินทรัพย์ประจำสุทธิ}}$$

4) อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม เป็นการพิจารณาโดยรวมถึงการบริหารเงินลงทุนในสินทรัพย์ทั้งหมดของกิจการที่นำมาใช้ในการดำเนินงาน เพื่อก่อให้เกิดรายได้ ว่า การบริหารมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด คำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราการหมุนของสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{ค่าขาย}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

2.3 อัตราส่วนแสดงสภาพเสี่ยง (Leverage Ratios) เป็นกลุ่มของอัตราส่วนที่คำนวณขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลช่วยในการพิจารณาสภาพเสี่ยงของกิจการ ซึ่งความเสี่ยงของกิจการส่วนมากเกิดจากสาเหตุใหญ่ ๆ 2 ประการ คือ

ประการแรก ความเสี่ยงที่เกิดจากมีภาระหนี้สิน (Leverage Ratio) เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากนโยบายการจัดหาเงินทุนของกิจการ วิเคราะห์จากรายการที่ประกอบกันทางด้านหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นในงบดุล

ประการที่สอง ความเสี่ยงที่เกิดจากการมีค่าใช้จ่ายประจำที่สูง (Coverage Ratio) ค่าใช้จ่ายประจำนี้หมายถึง ค่าใช้จ่ายสำคัญ ๆ ที่ต้องจ่ายตามภาระผูกพัน ส่วนใหญ่ ก็คือ ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเช่า และการจ่ายชำระคืนเงินต้นเมื่อครบกำหนด วิเคราะห์ได้จากข้อมูลในงบกำไรขาดทุน

อัตราส่วนที่ใช้ในการวิเคราะห์สภาพเสี่ยงของเขตโทรศัพท์ภาคเหนือใช้เพียง 1 อัตราส่วนคือ

$$\text{อัตราส่วนหนี้สิน (Debt Ratio)} = \frac{\text{หนี้สินทั้งหมด}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100$$

2.4 อัตราส่วนแสดงสมรรถภาพในการหากำไร⁹ (Profitability Ratio) อัตราส่วนนี้ใช้วัดประสิทธิภาพในการบริหารงานของฝ่ายบริหาร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.4.1 กลุ่มกำไรสัมพันธ์กับยอดขาย ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพในการบริหารงานของฝ่ายบริหาร สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่าย การหากำไรจากยอดขาย แต่ไม่ไปถึงวัดการเปลี่ยนแปลงของราคาหรือการเปลี่ยนแปลงของปริมาณขาย อัตราส่วนสำหรับการวิเคราะห์กำไรในการศึกษาครั้งนี้ใช้ 1 อัตราส่วนคือ

$$\text{ผลตอบแทนจากการดำเนินงาน} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{ยอดขาย}}$$

2.4.2 กลุ่มกำไรสัมพันธ์กับเงินลงทุน เพื่อวัดความสามารถในการหากำไรจากเงินลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เงินลงทุนในสินทรัพย์รวม เงินลงทุนในสินทรัพย์มีตัวตน เงินลงทุนในสินทรัพย์ใช้ดำเนินงาน และเงินลงทุนจากส่วนของเจ้าของ เป็นต้น ส่วนกำไรที่ใช้ อาจเป็นกำไรจากการดำเนินงาน หรือกำไรสุทธิ จะใช้ตัวใด ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการวัดเป็นสำคัญ อัตราส่วนสำหรับวิเคราะห์ผลตอบแทนในการศึกษาครั้งนี้ใช้ 1 อัตราส่วน คือ

$$\text{ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

สำหรับการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของ 4 เขตโทรศัพท์ภาคเหนือ จะเลือกใช้เพียงเท่าที่มีรายการ ได้แก่ กลุ่มอัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง กลุ่มอัตราส่วนแสดงสมรรถภาพในการดำเนินงาน ส่วนกลุ่มอัตราส่วนแสดงสภาพเสี่ยง มีรายการเพียงอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน และกลุ่มอัตราส่วนแสดงสมรรถภาพในการหากำไรมีรายการอัตราผลตอบแทนจากการดำเนินงานและอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม รายละเอียดการวิเคราะห์นำเสนอในบทที่ 4

⁹ เพชร ชุมทรัพย์, ศ.วิเคราะห์งบการเงิน 2538 : หน้า 210 - 213